

Moodul	Tänapäeva ühiskond
Kursuse nimetus	Maailmausundid
Klass	11.–12. klass
Kursuse eesmärk	Kursuse läbinu on endale teadvustanud, et üle 80% maailma rahvastikust omab mingit religioosset maailmavaadet ja seetõttu on maailma paremaks mõistmiseks hea arendada religioosset kirjaoskust st tunda religiooniga seotud üldisi mõisteid ja enam levinud maailmausundeid, nende teket, toimimist ja mõju tänapäeva inimese ja ühiskonna elus. Kursus õpetab selgeks religioosse keele tähestiku, et õpilaseks suudaksid edasi iseseisvalt lugeda.
Kursuse sisu lühikokkuvõte	<p>Maailmausundite kursusel:</p> <ul style="list-style-type: none">• õpime, mis on religioon, millised on religiooni viis tunnust, kuidas ta avaldub inimeste eludes ja ühiskonnas, miks inimesed usuvad;• küsime teaduse ja religiooni suhete kohta, kas nad on vaenlased, võõrad või töökaaslased; (Ian Barbour'i teooria)• õpime tundma viit maailma religiooni: hinduismi, budismi, judaismi, kristlust ja islamit; nende religioonidega seotud põhimõisteid, õpetust, pühasid ja elukaarerituaale. <p>Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. Õppeaine pole käsitletav ühegi kiriku, koguduse ega usulise ühenduse kuulutustööna. Ühtki maailmavaadet ei käsitleta õpilastele normatiivsena. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse rõhk oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb</p>

üksteisemõistmine, respekt, avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

Tundides õpitakse tundma religioonide mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendab kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist. Õppeaine rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti, õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega.

Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga

Kõikide õppeainetega ja päriseluga toimub lõiming lan Barbouri teaduse ja religiooni suhteid kaardistava teooria õpetamisel.

Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Ühiskonnaõpetus: Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. Religioossed kogukonnad kui ühiskondliku sidususe näited, religioossete nähtuste märkamine ühiskonna elus, religioossetest vaadetest lähtuvate seaduste ja otsuste vastuvõtmine. Religioonist tulenevate käitumisreeglite koostamine, mis aitavad noortel erinevates ühiskondades paremini hakkama saada.

Perekonnaõpetus: religioossetest vaadetest tulenevad pereelureeglid ja rituaalid.

Kirjandus: 10 klassis loetakse Herman Hesse „Siddharthat“, mis lõimub budismi teemaga. Samuti tutvutakse kursusel erinevate religioossete alustekstidega. Schmitt Eric-Emmanuel, „Oscar ja Roosamamma. Kirjad Jumalale.“ raamatu lugemine. Võimalus kasutada riigieksami kirjandi osas usundiõpetuse õpitut

	<p>sisuloomes.</p> <p>Geograafia: kaartide ja tabelite lugemine.</p> <p>Emakeel: eneseväljendus- ja esinemisoskus; debatt, tekstilooime, õigekiri.</p> <p>Muusika: religiooni puudutavate muusikateoste kasutamine illustratiivsel eesmärgil.</p> <p>Kunst: Erinevate religiooni puudutavate kunstiteoste kasutamine õppetöös. Pühakodade arhitektuur.</p>
Akadeemilise aususe arendamine	<p>Suunan õpilasi õppetöökst vajalikku infot leidma ja korrektselt allikatele viitama nii kirjalikes kui ka suulistes töödes. Nt esitluse koostamisel tuleb lisada ka viited, mida on kasutatud.</p> <p>Teadvustan õpilastele, et akadeemilise aususe juurde kuulub arusaam, et tööde koostamisel ei kasutata lubamatut abi.</p>
Õppija profiili rakendamine	<p>Kursuse raames soovin rõhutada, et religioone uurides tuleb olla avatud meelega ehk isegi kui minu uskumused on teistsugused, püüda toetudes saadud teadmistele mõista, miks mõnes teises kultuuriruumis on teistsugused arusaamad ja väärtused. Selline lähenemine suurendab ka sallivust minust erineva väärtustega inimeste, ka kaasõpilaste suhtes.</p> <p>Avatud meelega arendamiseks olen teinud ka ühe õppeülesande, kus õpilased peavad linnaruumis liikudes märkama selles religioosset sümboleid ja detaile, neid pildistama ja seda esitlusel teistega jagama.</p> <p>Kindlasti on oluline ka arendada suhtlusoskusi. Selleks kasutan rühmatöid ja arutelusid. Aruteludes, kus kerkivad ülesse elu põhiküsimused ja mõnikord jagatakse ka isiklike kogemusi, on oluline olla teiste suhtes lugupidav ja arvestada teiste arvamuse/kogemusega. Soovin ka luua usaldusliku tunniruumi, kus tagasihoidlikumad õpilased on toetatud oma arvamust/teadmisi väljendama.</p> <p>Kasutan kursusel vaikuseminutite harjutusi, mis toetavad õpilaste tasakaalustatud olekut ehk õpetavad hoolitsema oma vaimse tervise eest ehk</p>

	arendama keskendumisvõimet, vähendama rahutust ja ärevust, tulla paremini toime stressiga.
Õpioskuste, sh digioskuste arendamine	<p>Õpieesmärkide sõnastamine – aitan seada isiklikku eesmärki kursusele, lasen kursuse alguses kõigil õpilastel sõnastada, mis on nende ootus kursusele, kas neid on mingi erihuvi. Eneserefleksioon – kodutööde ja klassis ette kantavate esitluste järgselt analüüsin koos õpilastega, kuidas neil läks ja lasen neil endil tugevused/nõrkused nimetada.</p> <p>Digioskuste arendamiseks suunan esitluse ja kirjalike tööde teostamiseks kasutama rakendust Consensus, mis aitab neil leida teemakohaseid materjale koos viidetega.</p>
Õpitulemused	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1.) oskab religioone klassifitseerida ja nimetada maailma erinevates paikkondades levinumaid religioone; teab Eestis levinud suuremaid religioone;2.) selgitab käsitletud religioonide õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende religioonide teket, olulisemaid suurkujusid, usulisi rituaale ja kultuuriväljundeid;3.) analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ja ühiskonna elus nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes;4.) sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud maailmavaadete valguses
Hindamine	<p>Usundiõpetuse õpitulemusi hinnates lähtutakse riikliku õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.</p> <p>Hindamine toimub mittehindeliselt, ehk jooksvalt antakse suulist või kirjalikku tagasidet arvestades kujundava hindamise põhimõtteid. Kirjalike tööde puhul on</p>

	<p>kindlaks määratud materjali omandamise %, nt et kontrollitöö oleks arvestatud peab saavutama vähemalt 60% õpieesmärkidest.</p> <p>Tagasisidet andes arvestatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.</p> <p>Ka hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad hinnata rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei jälgita mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi. Õpilane peab olema õppeprotsessis aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.</p>
Õppekäigud, projektid, külalisesinejad jms	<p>Kursuse raames on eesmärk teha vähemalt üks õppekäik või kutsuda kooli külalisena mõnda õpitavat usundit praktiseeriv inimene või spetsialist, kes tutvustab õpitavat maailmavaadet ja vastab noorte küsimustele.</p> <p>Õppekäigu valik sõltub vastuvõtja võimalustest ja õpilaste eelistustest.</p> <p>Erinevaid võimalusi õppekäikudeks:</p> <ul style="list-style-type: none">Kirikud Tartu linnasBudakoda TartusSünagoog TallinnasKrišnaitide tempel Tallinnas jne
Õppetöö diferentseerimine	<p>Kursuse alguses jälgin nädala gruppi ja sellest lähtuvalt valin õppemeetodid, mis grupile paremini sobivad ja mis arvestaksid grupis enam esinevat õpistiili.</p> <p>Individuaalsel tasandil pakun õppeülesannetele erinevaid variante, nt kui mõni ülesanne nõuab esinemist või minidraama tegemist, siis on alternatiiviks kirjalik töö jne.</p> <p>Mahajäämise tasategemiseks pakun individuaalset abi, kaasan vajadusel kooli tugispetsialiste.</p> <p>Andekuse ilmnedes pakun lisaülesandeid, lisamaterjale, võimalust olla osaline õpetamises ja suunan usundiõpetuse olümpiaadile. Võimalik on ka koostada IÕK, kus on õpisisu ja õpitulemusi suurendatud. Huvilistele soovitan ka usundite</p>

alaseid õppe võimalusi kõrgkoolides.
TÜ teaduskoolis on ekursus: <https://e-oppekeskus.ee/kursused/inimene-ja-religioon/>

Õppematerjalid

Kohustuslik:

Õpik: L. Halme, J. Parviola, T. Sjöblom, R. Vaaramo. Tõlkinud ja kohandanud Ringo Ringvee. **Usundid. Müüdid. Jumalad. Tavad. Sümbolid.** Tallinn, 2010, Koolibri.
Kooli raamatukogus olemas.

TERAs jagatavad õpetaja koostatud esitlused ja muud materjalid. Nt õpikus puudub kristluse teema.

NB! Hinduismi ja budismi mõistete kirjaviisi puhul on aluseks õpik ja Ida mõtteloo leksikon:

Linnart Mäll, Märt Läänemets, Teet Toome. Ida mõtteloo leksikon. 2007, Tartu Ülikooli Orientalistikakeskus.

Olemas ka veebis:

<https://ida-motteloo-leksikon.fandom.com/et/wiki/Esileht>

Soovituslik huvilistele:

Christopher Partridge (peatoimetaja) **Maailma usundid.** 2006, Eesti Entsüklopeediakirjastus.

ERR saatesari „Ajalik ja ajatu“. ERR arhiivis: <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/ajalik-ja-ajatu-maailma-usundid-islam-1>

Hinduism:

Bhagavadgita (tlk L. Mäll)

Olemas veebis: <https://www.eao.ee/tekstid/klassika/584-2/>

Mahatma Gandhi. Maailma on väsinud vihkamast. Tallinn, 2013, Pilgrim.

Budism:

Dhammapada (tlk L.Mäll)

Veebis: <https://www.eao.ee/tekstid/klassika/dhammapada/>

Judaism ja kristlus:

	<p>Piibel. Tallinn, 1997, Eesti Piibliselts. https://www.piibel.net/ Vanasõnad piiblis: http://www.folklore.ee/~kriku/ALLIK/allik3.htm Eric-Emmanuel, Schmitt. Oscar ja Roosamamma. Kirjad Jumalale. Tallinn, 2006, Varrak. Heilika Pikkov. Minu Jeruusalemm. Kaameraga kloostri. 2014, Petrone Print. https://petroneprint.ee/raamatud/minu-jerusalemm/ Islam: Koraan. Tõlkinud Haljand Udam. 2007, AS Bit. Rumi. Päikesesõnad. 2013, Verb.</p>
--	---